

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Πανεπιστημίου 37, ΤΚ 10564

Τηλ: 2103249868-9

2103239560

e-mail: deputyminister-secr@minfin.gr

Αθήνα, 18/01/2022

Α.Π.οικ.35

**ΠΡΟΣ: 1. Προεδρεύοντα της Εκτελεστικής
Επιτροπής της Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων
Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)
κ. Μπράτη Δημήτριο**

**2.Πρόεδρο Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών
Ελλάδος (ΓΣΕΕ)
κ. Παναγόπουλο Ιωάννη**

**Θέμα : Διαβίβαση Γνωμοδότησης της Διϋπουργικής Επιτροπής για τη «Μεταρρύθμιση
καθεστώτος χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας»**

Καθώς το έργο της Διϋπουργικής Επιτροπής για τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, που καταβάλλεται στους μόνιμους και δόκιμους δημοσίους υπαλλήλους καθώς και στους υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου που υπηρετούν/απασχολούνται στις υπηρεσίες και φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4354/2015, ολοκληρώθηκε, σας διαβιβάζουμε με την παρούσα τη σχετική γνωμοδότηση και σας **καλούμε σε συνάντηση στις 28.1.2022, ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00.**

Στο μεταξύ, οι υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου είναι στη διάθεσή σας σε περίπτωση κατά την οποία χρειαστείτε διευκρινίσεις.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΛΥΣΙΚΑΤΟΥ ΜΑΤΙΝΑ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

«Μεταρρύθμισης καθεστώτος χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας»

A. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας που καταβάλλεται στους μόνιμους και δόκιμους δημοσίου υπαλλήλους, καθώς και στους υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου που υπηρετούν/απασχολούνται στις υπηρεσίες και φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4354/2015 (νόμος περί ενιαίου μισθολογίου), κατηγοριοποιείται σήμερα σε πέντε διαφορετικές κατηγορίες (Α' κατηγορία-150 ευρώ, Β' κατηγορία - δασικοί υπάλληλοι-105 ευρώ, Γ' κατηγορία-70 ευρώ, Δ' κατηγορία-35 ευρώ, Ε' κατηγορία – 30 ευρώ), κυρίως βάσει των ειδικοτήτων των υπαλλήλων, των χώρων εργασίας, αλλά και συνδυασμό των δύο παραμέτρων. Οι δικαιούχοι, καθώς επίσης και οι όροι και προϋποθέσεις καταβολής του εν λόγω επιδόματος, έχουν καθοριστεί είτε με ad hoc διατάξεις νόμου, είτε με έκδοση κοινών αποφάσεων του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών. Η συνολική ετήσια δαπάνη ανέρχεται περίπου στο ποσό των 175 εκατ. Ευρώ, πλέον εργοδοτικών εισφορών, για ένα πλήθος 103.000 δικαιούχων περίπου (Α' κατηγορία 91.721, Β' κατηγορία 2.861, Γ' κατηγορία 6.444, Δ' κατηγορία 1.306, Ε' κατηγορία 393).

Με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.4354/2015, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει¹, προβλέφθηκε η ανάγκη μεταρρύθμισης του καθεστώτος χορήγησης του εν λόγω επιδόματος, έτσι ώστε αυτό να ευθυγραμμίζεται με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Στο πλαίσιο αυτό συστάθηκε διϋπουργική επιτροπή αρμόδια για την επεξεργασία και υποβολή πρότασης μεταρρύθμισης του καθεστώτος χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας. Αναφορικά με το καθεστώς χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, έργο της Επιτροπής είναι ιδίως:

¹

άρθρο 396 ν.4512/2018 (ΦΕΚ Α 5)
άρθρο έβδομο ν.4517/2018 (ΦΕΚ Α 22)
παρ.2 & 3 άρθρο 38 ν.4597/2019 (ΦΕΚ Α 35)
άρθρο 101 ν.4600/2019 (ΦΕΚ Α 43)
παρ.1 & 2 άρθρο 64 ν.4745/2020 (ΦΕΚ Α 214)
παρ.1 & 2 άρθρο 68 ν.4811/2021 (ΦΕΚ Α 108)

α) ο προσδιορισμός συγκεκριμένων κριτηρίων που συνδέονται με την έκθεση των εργαζομένων σε σοβαρό κίνδυνο βλάβης της υγείας τους εξαιτίας των συνθηκών που επικρατούν στον χώρο εργασίας όπου απασχολούνται, των ουσιών με τις οποίες έρχονται σε επαφή ή της φύσης και του αντικειμένου της απασχόλησής τους,

β) ο προσδιορισμός της μεθοδολογίας, του τρόπου υπολογισμού του ύψους και των κατηγοριών του επιδόματος,

γ) η υπαγωγή των ειδικοτήτων/κλάδων και χώρων εργασίας στα ανωτέρω κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τα περιγράμματα θέσεων εργασίας, όπου αυτά υπάρχουν, και τον βαθμό και τη συχνότητα έκθεσης στους παράγοντες με τους οποίους συνδέονται τα ανωτέρω κριτήρια.

Β. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΔΙΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Με την αρ. 2/14511/0004/12.03.2018 (ΑΔΑ 728ΖΗ-Μ3Ξ) κοινή Υπουργική απόφαση, όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις αρ. 2/56353/0004/22.11.2018 (ΑΔΑ: 63ΓΑΗ-ΑΞ0) και 35114 ΕΞ 2020/1.4.2020 (ΦΕΚ 323, Υ.Ο.Δ.Δ) όμοιες, συγκροτήθηκε η Διυπουργική Επιτροπή με τη συμμετοχή δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών που συνδυάζουν την αρμοδιότητα των υπηρεσιών που εκπροσωπούν και το αναγκαίο επιστημονικό υπόβαθρο σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, δημόσιας υγείας, μισθολογικής πολιτικής, ανθρώπινου δυναμικού του δημόσιου τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και εκπροσώπου του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) που είναι ο επιστημονικός φορέας των κοινωνικών εταιριών της χώρας στο αντικείμενο. Η Επιτροπή ξεκίνησε άμεσα τις συνεδριάσεις της προκειμένου να φέρει σε πέρας εμπροθέσμως το έργο που της ανατέθηκε.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις αναφερόμενες διατάξεις, το έργο της Επιτροπής αποτελείται από τρία παραδοτέα με ολοκλήρωση σε δύο χρονικές φάσεις και όφειλε να λάβει τη μορφή μιας προκαταρκτικής και μιας τελικής γνωμοδότησης ως ακολούθως:

Κατά την πρώτη φάση λειτουργίας της επιτροπής, με το πρώτο παραδοτέο, προσδιορίστηκαν συγκεκριμένα **κριτήρια**, που συνδέονται με την έκθεση των εργαζομένων σε σοβαρό κίνδυνο βλάβης της υγείας τους, εξαιτίας των συνθηκών που επικρατούν στον χώρο εργασίας όπου απασχολούνται, των ουσιών με τις οποίες έρχονται σε επαφή ή της φύσης και του αντικειμένου της απασχόλησής τους. Με το δεύτερο παραδοτέο προσδιορίστηκε η **μεθοδολογία** του τρόπου υπολογισμού του ύψους και των κατηγοριών του επιδόματος.

Τα ανωτέρω περιλαμβάνονται στην αριθμ.104/29.5.2018 γνωμοδότηση της επιτροπής, η οποία κατατέθηκε στους συναρμόδιους Υπουργούς την 29^η Μαΐου 2018.

Σε εφαρμογή του αναφερόμενου θεσμικού πλαισίου, κατά τη δεύτερη φάση της λειτουργίας της, η επιτροπή οφείλει να παραδώσει ολοκληρωμένη γνωμοδότηση (3ο Παραδοτέο) στην οποία θα περιλαμβάνεται η υπαγωγή των ειδικοτήτων/κλάδων και χώρων εργασίας στα ανωτέρω κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τα περιγράμματα θέσεων εργασίας, όπου αυτά υπάρχουν, και τον βαθμό και τη συχνότητα έκθεσης στους παράγοντες με τους οποίους συνδέονται τα ανωτέρω κριτήρια.

Η επιτροπή κατά την πρώτη φάση λειτουργίας της (29.03.2018 έως 29.05.2018) πραγματοποίησε 10 συνεδριάσεις, λαμβάνοντας υπόψη υλικό από τις κάτωθι πηγές που υποβλήθηκε στην Επιτροπή και έγινε αντικείμενο επεξεργασίας από τα μέλη:

- Τα πορίσματα/γνωμοδοτήσεις προηγούμενων Επιτροπών με συναφές αντικείμενο (Κωνσταντινίδη, Μπεχράκη, Λινού)
- Το ιταλικό και αυστριακό πρότυπο (γνωμάτευση Λεβέντη)
- Επιδημιολογικά στοιχεία επαγγελματικών νοσημάτων και εργατικών ατυχημάτων (ΣΕΠΕ, ΕΦΚΑ)
- Την υφιστάμενη σχετική νομοθεσία
- Διεθνή και εθνικά βιβλιογραφικά δεδομένα
- Την έκθεση της Τεχνικής Βοήθειας.

Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της Επιτροπής έγιναν εκτενείς συζητήσεις για τη διαμόρφωση άποψης της Επιτροπής για τους βλαπτικούς παράγοντες επί τη βάση των οποίων προσδιορίστηκαν τα κριτήρια υπαγωγής, καθώς και για τη σχετική μεθοδολογία που πρέπει να προταθεί.

Επίσης, η επιτροπή πραγματοποίησε επιπλέον 103 συνεδριάσεις κατά τη δεύτερη φάση λειτουργίας της (21.12.2018 έως 31.8.2021). Για την υπαγωγή των ειδικοτήτων / κλάδων και χώρων εργασίας στα κριτήρια, πηγή δεδομένων για την Επιτροπή αποτέλεσε μια ενοποιημένη βάση δεδομένων η οποία δημιουργήθηκε με τη συνεργασία της ΕΑΠ και του Υπουργείου Εσωτερικών (Απογραφή). Στη βάση αυτή περιλαμβάνονται οι δικαιούχοι κατά κλάδο, ειδικότητα και ύψος καταβαλλόμενου επιδόματος καθώς και η υπηρεσία που καταβάλλει το επίδομα, όπως αυτά διαμορφώθηκαν μέχρι τον Νοέμβριο του 2018.

Στόχος της παρούσας γνωμοδότησης είναι η ενσωμάτωση των τριών παραδοτέων, και η υποβολή κοστολογημένων σεναρίων χορήγησης του επιδόματος επικινδυνής και ανθυγιεινής εργασίας, στους υπαλλήλους που εμπíπτουν στις διατάξεις του ενιαίου μισθολογικού νόμου (ν.4354/2015).

Γ. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Κατά την εκτέλεση του έργου της η Επιτροπή αντιμετώπισε σοβαρούς περιορισμούς, οι οποίοι είναι αναγκαίο να παρατεθούν στην παρούσα Γνωμοδότηση.

Οι περιορισμοί αυτοί σχετίζονται με:

1. Το χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου όφειλε να ολοκληρώσει το έργο της όπως αυτό έχει τεθεί από την εν ισχύ διάταξη. Παρά τις παρατάσεις που δόθηκαν και τις καθυστερήσεις λόγω της πανδημίας covid και της αναστολής των εργασιών της για κάποιο διάστημα, το τεθέν χρονοδιάγραμμα έδωσε ελάχιστο χρόνο στην Επιτροπή τόσο για την επεξεργασία κριτηρίων και μεθοδολογίας, δεδομένων των περιορισμών που αναλύονται ακολούθως, όσο και για την υπαγωγή των ειδικοτήτων/κλάδων και χώρων εργασίας στα ανωτέρω κριτήρια και την εκπόνηση κοστολογημένων σεναρίων καταβολής του εν λόγω επιδόματος.
2. Τη σχεδόν παντελή έλλειψη στοιχείων, μετρήσεων και δεδομένων, που αφορούν τη νοσηρότητα και την εν γένει επικινδυνότητα στους χώρους / κλάδους / ειδικότητες του δημόσιου τομέα.
3. Το πολυάριθμο των ειδικοτήτων και κλάδων που απασχολούνται στον Δημόσιο Τομέα, την ποικιλομορφία και την ιδιαιτερότητα των εργασιών, καθώς και τον λανθασμένο τρόπο αποτύπωσης των ειδικοτήτων και των κλάδων των εργαζομένων στα πληροφοριακά συστήματα του δημοσίου.
4. Την Ελληνική και την Ευρωπαϊκή νομοθεσία, με τις οποίες ρυθμίζεται ήδη το θεσμικό πλαίσιο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω νομοθετήματα:
  - Ο Κώδικας νόμων για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3850/2010 (ΦΕΚ 84 Α'), ιδίως δε οι διατάξεις του άρθρου 10 για την κατάταξη των επιχειρήσεων/φορέων που ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας σε τρεις κατηγορίες επικινδυνότητας [Α: υψηλότερο (π.χ. ορυχεία, ναυπηγεία, εργασίες με ραδιενεργά υλικά κ.λπ.), Β: μεσαίο, Γ: χαμηλό (π.χ. διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες, κ.λπ.)] και τον υπολογισμό του χρόνου

απασχόλησης του Τεχνικού Ασφαλείας και του Ιατρού Εργασίας, σε συνδυασμό με τον αριθμό των εργαζομένων.

- Το π.δ 41/2012 (ΦΕΚ Α'91) «Εθνικός κατάλογος επαγγελματικών ασθενειών, σε συμμόρφωση με τη Σύσταση της Επιτροπής 2003/670/ΕΚ της 19.09.2003: Σχετικά με τον ευρωπαϊκό κατάλογο των επαγγελματικών ασθενειών» (ΕΕ L 238/25.9.2003)», στο οποίο περιλαμβάνονται συγκεκριμένοι βλαπτικοί παράγοντες, δηλαδή χημικοί παράγοντες (π.χ. ουσίες, σκόνης, αμίαντος κ.λπ.), βιολογικοί παράγοντες (π.χ. μικροοργανισμοί) και φυσικοί παράγοντες (π.χ. ακτινοβολίες, θόρυβος, δονήσεις κ.λπ.) ή/και είδη εργασιών (π.χ. δύτες, προσωπικό που ασχολείται με την πρόληψη-περίθαλψη, κ.λπ.) που συσχετίζονται με την εμφάνιση συγκεκριμένων επαγγελματικών ασθενειών.
  - Ειδικότερα νομοθετήματα ή κανονιστικές πράξεις για συγκεκριμένες εργασίες (π.χ. ναυπηγικές εργασίες: ΠΔ 70/90, τεχνικά έργα: ΠΔ 305/1996 κ.λπ.) ή βλαπτικούς παράγοντες (π.χ. ΠΔ 90/1999, όπως ισχύει, για τους χημικούς παράγοντες, το οποίο περιλαμβάνει εκτεταμένο κατάλογο Οριακών Τιμών Έκθεσης (ΟΤΕ) για 500 και πλέον χημικές ουσίες (όσο μικρότερη η ΟΤΕ, τόσο υψηλότερη η επικινδυνότητα της ουσίας σε περίπτωση έκθεσης του εργαζόμενου σε αυτήν), ΠΔ 120/2016 για τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Επίσης, στο ΠΔ 186/1995 για τους βιολογικούς παράγοντες ταξινομούνται οι μικροοργανισμοί σε τέσσερις ομάδες, ανάλογα με την επικινδυνότητά τους (1,2,3,4, όπου η ομάδα 4 είναι και η πλέον επικίνδυνη). Σε καμιά, όμως, περίπτωση δεν συνδέεται η επικινδυνότητα με συγκεκριμένους χώρους εργασίας, θέσεις εργασίας ή ειδικότητες (με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις όπως οι ως άνω αναφερόμενες). Ήδη στο νέο ΠΔ 102/2020 (ΦΕΚ 244 Α/07.12.2020) - που εκδόθηκε ενώ οι εργασίες της Επιτροπής βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο της δεύτερης φάσης - για τους βιολογικούς παράγοντες, οι οποίοι ταξινομούνται σε τέσσερις ομάδες αύξουσας επικινδυνότητας – στο Παράρτημα Ι περιλαμβάνεται ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ όπου διατυπώνεται σύνδεση επικινδυνότητας με συγκεκριμένους χώρους εργασίας, θέσεις εργασίας.]
5. Την επιστημονική / τεχνική βιβλιογραφία σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΥΑΕ) η οποία στη χώρα μας δεν εμφανίζεται ιδιαίτερος πλούσια. Η βιβλιογραφία αυτή, σε γενικές γραμμές, εντάσσεται σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες:

- Εκτιμήσεις κινδύνου: Συνδέουν χώρους, διαδικασίες ή εργαζόμενους στους ίδιους χώρους (ΟΧΙ ειδικότητες ή θέσεις εργασίας, με κάποιες εξαιρέσεις συνήθως πολύ μεγάλων εγκαταστάσεων) με την επικινδυνότητα. Π.χ. η επικινδυνότητα για τον χημικό, τον βοηθό ή και τον ανειδίκευτο σε ένα χημικό εργαστήριο θεωρείται συνήθως η ίδια.
- Κλαδικές Μελέτες (Κλαδικές εκτιμήσεις κινδύνου): Συνδέουν παρόμοιους χώρους, διαδικασίες ή εργαζόμενους σε ίδιους χώρους σε διάφορες εταιρίες ενός κλάδου με την επικινδυνότητα. Σημειώνεται ότι οι διαθέσιμες 10 κλαδικές μελέτες στην Ελλάδα (αυτές του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) αφορούσαν σε μεγάλο βαθμό βιομηχανικούς κλάδους του ιδιωτικού τομέα. Μια μελέτη αφορούσε τα ταχυδρομεία, μια δεύτερη τα νοσοκομεία και μια τρίτη γενικά τις διοικητικές υπηρεσίες, όπου εξετάστηκαν και χώροι (γραφεία) του Υπουργείου Εμπορίου με 600 εργαζόμενους. Παραμένει το επιστημονικό ερώτημα κατά πόσον οι εταιρίες που εξετάστηκαν στα πλαίσια των μελετών αυτών ήταν πράγματι αντιπροσωπευτικές του εκάστοτε κλάδου.
- Επιδημιολογικές Μελέτες / Στοιχεία: Συνδέουν έναν ή περισσότερους βλαπτικούς παράγοντες σε έναν εργασιακό χώρο ή κλάδο με την επικινδυνότητα / νοσηρότητα (από ατυχήματα ή ασθένειες). Και στην περίπτωση αυτή διαπιστώνεται ότι ενώ υπάρχουν κάποιες μελέτες ή στοιχεία του Σ.Ε.Π.Ε. που αφορούν τα ατυχήματα και συσχετίζουν κάποιες αιτίες ατυχημάτων, π.χ. τις πτώσεις από ύψος, με ορισμένους κλάδους, ουσιαστικά απουσιάζουν τα στοιχεία και οι μελέτες που αφορούν τις επαγγελματικές ασθένειες.

Δ. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ (ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ)

Στο πλαίσιο της προκαταρκτικής γνωμοδότησης της πρώτης φάσης λειτουργίας της Επιτροπής είχαν εγκριθεί τα κριτήρια που συνδέονται με την έκθεση των εργαζομένων σε σοβαρό κίνδυνο βλάβης της υγείας τους, εξαιτίας των συνθηκών που επικρατούν στον χώρο εργασίας όπου απασχολούνται, των ουσιών με τις οποίες έρχονται σε επαφή ή της φύσης και του αντικειμένου της απασχόλησής τους.

Συγκεκριμένα προκρίθηκε η επιλογή μιας «απαγωγικής προσέγγισης», δηλαδή μιας προσέγγισης που εκκινεί από τις κοινές (γενικές) παραδοχές της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας και καταλήγει στα επιμέρους κριτήρια επικινδυνότητας για κάθε ειδικότητα ή/και θέση εργασίας. Με βάση τις παραδοχές αυτές σχηματίστηκε ένα «μοντέλο» συσχέτισης βλαπτικών παραγόντων και κριτηρίων που τους αφορούν, με την επικινδυνότητα (ή νοσηρότητα) της δραστηριότητας.

Τα **κριτήρια** που προκρίθηκαν στο πλαίσιο αυτού του μοντέλου περιγράφονται ως ακολούθως:

1. Κριτήρια για την ένταξη στους βλαπτικούς **φυσικούς** παράγοντες αποτελούν ιδίως:
  - ❖ η έκθεση σε θόρυβο, δονήσεις, ακτινοβολίες (υπεριώδεις, ιοντίζουσες, μη ιοντίζουσες), Laser, υπερήχους και
  - ❖ η εργασία σε ακραίες υψηλές ή χαμηλές θερμοκρασίες καθώς και σε εύρος διακύμανσης θερμοκρασίας.
2. Κριτήρια για την ένταξη στους βλαπτικούς **χημικούς** παράγοντες αποτελούν ιδίως η έκθεση σε ερεθιστικούς, σε τοξικούς, σε καρκινογόνους, σε μεταλλαξιογόνους, σε διαβρωτικούς και σε εκρηκτικούς παράγοντες.
3. Κριτήρια για την ένταξη στους βλαπτικούς **βιολογικούς** παράγοντες αποτελεί ιδίως η έκθεση του υπαλλήλου στους παράγοντες των ομάδων 2, 3 και 4 του πδ 186/1995 (Α' 97).
4. Κριτήρια για την ένταξη στους βλαπτικούς **εργονομικούς** παράγοντες αποτελούν ιδίως:
  - ❖ η χειρωνακτική διακίνηση βαρέων φορτίων σε συνεχή και εντατική βάση
  - ❖ η εργασία πάνω από το ύψος των ώμων και
  - ❖ η βαριά σωματική εργασία που αντιστοιχεί σε εργώδη χειρωνακτική εργασία και συνεπάγεται υψηλή κατανάλωση ενέργειας .
5. Κριτήρια για την ένταξη στους βλαπτικούς **μηχανολογικούς / ηλεκτρολογικούς** παράγοντες και σε εργασία σε βλαπτικά ειδικά περιβάλλοντα αποτελούν ιδίως:
  - ❖ η εργασία σε περιβάλλον με μηχανήματα με κινητά μέρη
  - ❖ η εργασία σε περιβάλλον επηρεαζόμενο από ύπαρξη ρεύματος υψηλής τάσης
  - ❖ η εργασία σε ύψος, σε βάθος, η υποθαλάσσια εργασία, η εργασία σε περιορισμένο χώρο,
  - ❖ εργασία εκτός στεγασμένου χώρου καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου.
6. Κριτήρια για την ένταξη στους βλαπτικούς **οργανωτικούς** παράγοντες αποτελούν ιδίως η εργασία σε 24ωρες βάρδιες σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για το Δημόσιο (με νυχτερινό ωράριο τουλάχιστον 2 φορές την εβδομάδα με συμπερίληψη παροχής εργασίας τουλάχιστον 5 ωρών μεταξύ 10 μ.μ. έως 6 π.μ.)
7. Κριτήρια για την ένταξη στους **ψυχοκοινωνικούς** παράγοντες αποτελούν ιδίως:

- ❖ το εργασιακό στρες που απορρέει από την εντατικοποίηση εργασίας
  - ❖ η συνεχής και εντατική εργασία υπό ψυχοσωματική φόρτιση, οφειλόμενα στο είδος της εργασίας.
8. Λοιποί παράγοντες (εδραζόμενοι κυρίως σε επικουρικά κριτήρια) οι οποίοι δυνητικά θα μπορούν να αφορούν οποιαδήποτε από τις επτά (7) παραπάνω κατηγορίες. Στοιχεία τεκμηρίωσης λοιπών παραγόντων:
- ❖ Διεθνώς αποδεκτή, κατά περίπτωση, επιστημονική βιβλιογραφία (ΥΑΕ, Εργονομία, Ιατρική Εργασίας)
  - ❖ Επιδημιολογικά στοιχεία επαγγελματικών νοσημάτων και εργατικών ατυχημάτων (ΣΕΠΕ, ΙΚΑ/ΕΦΚΑ, δεδομένα ασφαλιστικών ταμείων)
  - ❖ Εκτιμήσεις Επαγγελματικού κινδύνου - Κλαδικές μελέτες

Τα κριτήρια που παρατίθενται ανωτέρω και που εγκρίθηκαν ομόφωνα από τη Διυπουργική Επιτροπή αποτελούν το βασικό πυλώνα της αναμόρφωσης του καθεστώτος χορήγησης του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας στους υπαλλήλους των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν.4354/15 (ενιαίο μισθολόγιο).

Ε. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ (ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ)

Η εφαρμογή μίας μεθοδολογικής προσέγγισης της επικινδυνότητας θα πρέπει να έχει δυνατότητα εφαρμογής στην πράξη ανά κλάδο και ειδικότητα εργασίας και να συμπεριλάβει διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τη νοσηρότητα και τη θνησιμότητα του εργατικού δυναμικού της χώρας (εκτιμήσεις επαγγελματικού κινδύνου, κλαδικές μελέτες, μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων, επιδημιολογικά στοιχεία ΣΕΠΕ και Ασφαλιστικών Ταμείων, νομοθεσία, βιβλιογραφία).

Στην προσέγγιση της όποιας μεθοδολογίας θα πρέπει να περιλαμβάνεται η έννοια της πιθανότητας και της σοβαρότητας.

Επικινδυνότητα = Πιθανότητα × Σοβαρότητα, όπου:

-Πιθανότητα εμφάνισης της έκθεσης ή εκδήλωσης βλάβης της υγείας

-Σοβαρότητα του τραυματισμού ή της ασθένειας που μπορεί να προκληθεί από την έκθεση,

Στο πλαίσιο της προκαταρκτικής γνωμοδότησης της πρώτης φάσης λειτουργίας της επιτροπής εγκρίθηκε η εφαρμογή μίας μεθοδολογικής προσέγγισης της επικινδυνότητας με τη χρήση ενός πίνακα επικινδυνότητας (Risk Matrix). Ο Πίνακας

Επικινδυνότητα ή Πίνακας Απόφασης Επικινδυνότητας (Risk Decision Matrix) είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της επικινδυνότητας ενός εμφανιζόμενου περιστατικού. Μελετήθηκαν από την Επιτροπή διάφορα σχετικά μοντέλα και τελικά υιοθετήθηκε και εγκρίθηκε ο παρακάτω πίνακας επικινδυνότητας. Ο πίνακας αυτός βασίστηκε σε μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθείται ήδη από την Ε.Ε. για εκτίμηση επικινδυνότητας σε συγκεκριμένους κλάδους² και προσαρμόσθηκε στις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου. Εκφράζεται με πίνακα δύο διαστάσεων, όπου η πρώτη διάσταση απεικονίζει την πιθανότητα εμφάνισης της πηγής κινδύνου (της έκθεσης) ή του ανεπιθύμητου συμβάντος, και η δεύτερη τις συνέπειες ή τον αντίκτυπο της πηγής κινδύνου.

Πιθανότητα	Συνέπειες (Σοβαρότητα)				
	Ασήμαντες (1)	Ελάχιστες (2)	Μέτριες (3)	Μεγάλες (4)	Σοβαρές (5)
Σχεδόν βέβαια (1)	Δ				
Πιθανή (2)	Δ	Γ			
Δυνητική (3)		Δ	Γ		
Σπάνια (4)		Δ	Δ	Γ	
Απίθανη (5)			Δ	Δ	Δ

Κάθε συνδυασμός μεταξύ των δύο μεταβλητών βαθμολογείται ως εξής:

Ε: αμελητέα επικινδυνότητα

Δ: ελάχιστη επικινδυνότητα

Γ: μέτρια επικινδυνότητα

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Μη Δεσμευτικός Οδηγός Βέλτιστης Πρακτικής για τη Βελτίωση της Εφαρμογής των Οδηγιών για την Προστασία της Υγείας και της Ασφάλειας των Εργαζομένων στους τομείς της Γεωργίας, της Κτηνοτροφίας, της Φυτοκομίας και της Δασοκομίας, προσάρτημα 4.4, σελ. 162

B: σημαντική επικινδυνότητα

A: υψηλή επικινδυνότητα

Ορισμοί Πιθανοτήτων:

- Απίθανη: Σχεδόν αδύνατο να συμβεί κατά την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Σπάνια: Κυρίως συμβαίνει σε μικρό βαθμό λόγω απρόβλεπτων και έκτακτων καταστάσεων.
- Δυνητική: Ενδέχεται να συμβεί κατά την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Πιθανή: Ενδέχεται να συμβεί συχνά κατά την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Σχεδόν βέβαια: Συμβαίνει με βεβαιότητα κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Ορισμοί Συνεπειών:

- Ασήμαντες: Σχεδόν καμία βλάβη στην υγεία.
- Ελάχιστες: Προκαλούνται ήπιες βαρύτητας βλάβες στην υγεία.
- Μέτριες: Προκαλούνται μέτριας βαρύτητας βλάβες στην υγεία.
- Μεγάλες: Προκαλούνται μεγάλης βαρύτητας βλάβες στην υγεία.
- Σοβαρές: Προκαλούνται μόνιμες βλάβες στην υγεία (μόνιμες αναπηρίες έως και θάνατο)

Βασικές παραδοχές της μεθοδολογίας είναι:

- Κάθε μία ομάδα (από τις επτά) των βλαπτικών παραγόντων «βαθμολογείται» με τον υψηλότερο βαθμό που θα αποδοθεί σε έστω και έναν από τους επιμέρους παράγοντες της ομάδας αυτής. Π.χ. αν στην ομάδα Χημικοί Παράγοντες απαντώνται ένα Β, δυο Γ και τέσσερα Δ, η ομάδα Χημικοί παράγοντες «βαθμολογείται» με Β.
- Οι επτά (7) ομάδες βλαπτικών παραγόντων θεωρούνται «ισοβαρείς».

Το μοντέλο μεθοδολογίας που επελέγη είναι στη λογική και την κατασκευή του ένα κλασικό μοντέλο εκτίμησης του κινδύνου (risk assessment model). Ωστόσο, στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής λειτουργεί ως μοντέλο απόφασης και κατάταξης (decision / classification model) ειδικοτήτων, κλάδων και συναφών χώρων εργασίας σε διαφορετικές κατηγορίες επικινδυνότητας. Οι τιμές σοβαρότητας και πιθανότητας

που αποδίδονται από την Επιτροπή σε κάθε βλαπτικό παράγοντα βασίζονται μεν σε όποια εμπειρικά και επιστημονικά στοιχεία είναι διαθέσιμα από την ελληνική πραγματικότητα (π.χ. στατιστικά στοιχεία, μελέτες, εκτιμήσεις κινδύνου, υπομνήματα, περιγράμματα εργασίας κ.λπ.), αλλά και σε στοιχεία και εκτιμήσεις από τη διεθνή εμπειρία και βιβλιογραφία για ανάλογες επαγγελματικές ομάδες και χώρους σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Κατά συνέπεια, η εφαρμογή του μοντέλου αυτού δεν αποτελεί εκτίμηση του κινδύνου συγκεκριμένων επαγγελματικών χώρων, ούτε αποτελεί υποκατάστατό τους.

ΣΤ. ΥΠΑΓΩΓΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΑΝΩΤΕΡΩ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (ΤΡΙΤΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ)

Προκειμένου να συλλεχθούν τα απαραίτητα **πληροφοριακά στοιχεία**, βάσει των οποίων θα εντοπιστούν οι ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά των εργασιών και της εν γένει απασχόλησης των εργαζομένων για κάθε κλάδο / ειδικότητα και χώρο εργασίας, σε σχέση με τα τιθέμενα κριτήρια, από την προκαταρκτική γνωμοδότηση είχε προταθεί και εγκριθεί να χρησιμοποιηθούν τα **περιγράμματα θέσεων εργασίας**, όπου αυτά υπάρχουν. Ωστόσο, επειδή, από τον σχεδιασμό τους, τα περιγράμματα δεν είχαν στόχο να τεκμηριώνουν την ανταπόκριση σε κριτήρια υπαγωγής σε βλαπτικούς της υγείας παράγοντες, δεν αναμένεται η εξέτασή τους να αποτελέσει πηγή επαρκών πληροφοριών για την εφαρμογή των κριτηρίων και του μεθοδολογικού μοντέλου. Επιπροσθέτως, οι υπηρεσίες που είχαν υποχρέωση σύνταξης περιγραμμάτων θέσεων εργασίας αποτελούν ένα υποσύνολο μόνο των υπηρεσιών και φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4354/2015.

Για τους λόγους αυτούς εγκρίθηκε η Επιτροπή να αναζητήσει την αναγκαία πληροφόρηση αρχικά από τα Υπουργεία (με συγκεκριμένη προθεσμία ανταπόκρισης), που απασχολούν (είτε τα Υπουργεία, είτε οι εποπτευόμενοι φορείς τους) εργαζόμενους, που είναι ήδη δικαιούχοι του υφιστάμενου επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, αναφορικά με τις δραστηριότητες / αρμοδιότητες κάθε κλάδου / ειδικότητας / χώρου, λαμβάνοντας επικουρικά υπόψη τους προαναφερθέντες βλαπτικούς παράγοντες. Κατόπιν αυτών, στις 29/1/2019, η Επιτροπή απέστειλε στις διευθύνσεις διοικητικού των Υπουργείων τα παρακάτω email, όπου επισυναπτόταν συγκεκριμένο **ερωτηματολόγιο** (βλ. παράρτημα):

«ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Σας υποβάλλουμε εκ νέου το ερωτηματολόγιο καθώς και τις οδηγίες που σας παρατέθηκαν με το από 17-01-2019 ηλεκτρονικό μήνυμα της Επιτροπής Μεταρρύθμισης του Καθεστώτος Χορήγησης Επιδόματος Επικίνδυνης και Ανθυγιεινής Εργασίας.

Με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.4354/2015, προβλέφθηκε η ανάγκη μεταρρύθμισης του καθεστώτος χορήγησης του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, έτσι ώστε αυτό να ευθυγραμμίζεται με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Στα πλαίσια των οδηγιών που έχει λάβει η Διυπουργική Επιτροπή για τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας από τους Υπουργούς Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινων. Ασφάλισης & Κοινων. Αλληλεγγύης, Υγείας, Διοικητ. Ανασυγκρότησης και Οικονομικών σας αποστέλλεται το παρόν ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση.

Η προσέγγιση που επιλέχθηκε να ακολουθηθεί εκκινεί από τις κοινές (γενικές) παραδοχές της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας και καταλήγει στα επιμέρους κριτήρια επικινδυνότητας για κάθε ειδικότητα ή/και θέση εργασίας. Με βάση τις παραδοχές αυτές σχηματίζεται ένα «μοντέλο» συσχέτισης βλαπτικών παραγόντων και κριτηρίων που τους αφορούν, με την επικινδυνότητα (ή νοσηρότητα) της δραστηριότητας. Έχουμε καταλήξει σε 7 κατηγορίες βλαπτικών παραγόντων.

Τα κριτήρια που παρατίθενται στο συνημμένο ερωτηματολόγιο και που εγκρίθηκαν ομόφωνα από τη Διυπουργική Επιτροπή αποτελούν το βασικό πυλώνα της αναμόρφωσης του καθεστώτος χορήγησης του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας στους υπαλλήλους των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν.4354/15 (ενιαίο μισθολόγιο). **Θα πρέπει να συμπληρωθεί ένα ερωτηματολόγιο για κάθε ειδικότητα (βάσει του οργανογράμματός σας) των σημερινών δικαιούχων του επιδόματος.**

Οι εναλλακτικές απαντήσεις που μπορούν να δοθούν ανά ειδικότητα αναφορικά με την πιθανότητα της βλάβης και τις συνέπειες της έκθεσης ορίζονται ως ακολούθως:

Ορισμοί Πιθανοτήτων:

- Απίθανη: Σχεδόν αδύνατο να συμβεί κατά την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Σπάνια: Κυρίως συμβαίνει σε μικρό βαθμό λόγω απρόβλεπτων και έκτακτων καταστάσεων.
- Δυνητική: Ενδέχεται να συμβεί κατά την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Πιθανή: Ενδέχεται να συμβεί συχνά κατά την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Σχεδόν βέβαια: Συμβαίνει με βεβαιότητα κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Ορισμοί Συνεπειών:

- Ασήμαντες: Σχεδόν καμία βλάβη στην υγεία .
  - Ελάχιστες: Προκαλούνται ήπιας βαρύτητας βλάβες στην υγεία .
  - Μέτριες: Προκαλούνται μέτριας βαρύτητας βλάβες στην υγεία .
  - Μεγάλες: Προκαλούνται μεγάλης βαρύτητας βλάβες στην υγεία.
  - Σοβαρές: Προκαλούνται μόνιμες βλάβες στην υγεία (μόνιμες αναπηρίες έως και θάνατο)
- Σε όσους φορείς υπάρχουν διαθέσιμες εξειδικευμένες υπηρεσίες Ιατρικής της Εργασίας (γιατροί εργασίας, τεχνικοί ασφαλείας, επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της Εργασίας) ή και ειδικοί επιστήμονες (κατά προτεραιότητα γιατροί δημόσιας υγείας, υγιεινολόγοι μηχανικοί, και λοιποί εξειδικευμένοι επιστήμονες στην υγεία και ασφάλεια) παροτρύνονται να τις συμβουλευτούν για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Επισημαίνεται ότι η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γίνεται προς υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής και η αποστολή τους δεν θεμελιώνει αυτομάτως δικαίωμα συμπερίληψής τους στους νέους δικαιούχους του επιδόματος. Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια θα χρησιμεύσουν ως υποστηρικτικό υλικό προς διευκόλυνση της κρίσης των μελών της Επιτροπής περί υπαγωγής ή μη κλάδων και ειδικοτήτων στους νέους δικαιούχους του επιδόματος επικίνδυνης & ανθυγιεινής εργασίας.

Παρακαλούνται οι Διευθύνσεις Διοικητικού να προωθήσουν το παρόν μήνυμα και το ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση και σε όλους τους εποπτευόμενους φορείς τους. Σε περίπτωση που εποπτεύονται πολλοί ομοειδείς φορείς, προς αποφυγή ιδιαίτερα εκτεταμένης αλληλογραφίας και καθυστερήσεων, μπορεί να αποσταλεί στον/στους αντιπροσωπευτικότερο/ους φορέα/φορείς με απόφαση των Διοικητικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου (για παράδειγμα στην περίπτωση των ΟΤΑ α' βαθμού μπορεί να αποσταλεί σε 3-4 αντιπροσωπευτικούς Δήμους).

Η προθεσμία για την επιστροφή των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων σε ηλεκτρονική μορφή στην ηλεκτρονική διεύθυνση: eae_sec@glk.gr είναι η **15η Φεβρουαρίου 2019**.

Αλλαγή κωδικού πεδίου

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας,

Εκ μέρους της Επιτροπής»

Πέραν αυτών, η Επιτροπή αποδέχτηκε και επεξεργάστηκε **υπομνήματα**, που υποβλήθηκαν σε όλο το χρονικό διάστημα λειτουργίας της, από ενδιαφερόμενους συνδικαλιστικούς φορείς και υπηρεσίες.

Ωστόσο, τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, σε πολλές των περιπτώσεων, δεν εμπεριείχαν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, ενώ ο τρόπος με τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι φορείς συμπλήρωναν το ερωτηματολόγιο καθιστούσε ανέφικτη την περαιτέρω επεξεργασία των στοιχείων, με αποτέλεσμα να μην διευκολυνθεί το έργο της Επιτροπής, κατά τα αναμενόμενα. Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία αυτά αποτέλεσαν υποστηρικτικό υλικό ως πρόσθετη πληροφορία στα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα και τα στοιχεία που αντλήθηκαν από άλλες πηγές.

Τελικά, βάσει των στοιχείων που συλλέχθηκαν, κάθε χώρος εργασίας και κάθε κλάδος / ειδικότητα εργαζομένου εξετάστηκε, ως προς την επικινδυνότητά του (ή μη), με εφαρμογή του Πίνακα Επικινδυνότητας, ανά κριτήριο και ανά βλαπτικό παράγοντα. Στη συνέχεια, αθροίζονται οι «βαθμολογίες χαρακτηρισμών» (Α, Β, Γ, Δ και Ε) και εξάγεται η συνολική βαθμολογία για κάθε κλάδο / ειδικότητα για κάθε χώρο εργασίας. Το πλήθος κατατάχθηκε, κατά κλάδο/ειδικότητα η/και χώρο εργασίας, με βάση τη συνολική βαθμολογία που συγκεντρώθηκε ανά κλάδο / ειδικότητα από την άθροιση των επτά βλαπτικών παραγόντων. Όσον αφορά την εν λόγω άθροιση η προκαταρκτική γνωμοδότηση πρότεινε τους παρακάτω τρεις διαφορετικούς τρόπους:

α) Αθροίζοντας τις επιμέρους βαθμολογίες χαρακτηριστικών (Α, Β, Γ, Δ και Ε) των επτά ομάδων προσδιοριστικών βλαπτικών παραγόντων για κάθε κλάδο/ειδικότητα σε κάθε χώρο εργασίας και συνολικά. Στην περίπτωση αυτή, ανάλογα της διασποράς³ των βαθμολογιών θα καθοριστεί και ο κανόνας βάσει του οποίου θα δημιουργηθούν οι κατηγορίες επιδομάτων και το ύψος του επιδόματος για κάθε κατηγορία, με την εξής παραδοχή: μεγαλύτερος βαθμός διασποράς επί της συνολικής βαθμολογίας απαιτεί περισσότερες κατηγορίες, προκειμένου να αφομοιωθούν πλήρως τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες του πληθυσμού και τανάπαλιν. Επίσης, με τον ίδιο κανόνα θα καθοριστεί και ο τρόπος ένταξης κάθε κλάδου/ειδικότητας σε μία μοναδική από τις κατηγορίες επιδόματος που θα διαμορφωθούν.

β) Εναλλακτικά, τα χαρακτηριστικά της συνολικής βαθμολογίας Α, Β, Γ, Δ και Ε των επτά ομάδων προσδιοριστικών βλαπτικών παραγόντων αντιστοιχίζονται⁴ με αριθμητικές τιμές (ή και εύρος αριθμητικών τιμών), οι οποίες αθροίζονται και παράγουν τη γενική αριθμητική βαθμολογία κάθε κλάδου / ειδικότητας σε κάθε χώρο εργασίας. Στην περίπτωση αυτή το σύνολο του πληθυσμού κατατάσσεται σε φθίνουσα σειρά εκκινώντας από τον κλάδο/ειδικότητα που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία και, στη συνέχεια, διαμορφώνεται ο κανόνας βάσει του οποίου θα δημιουργηθούν οι κατηγορίες επιδομάτων και το ύψος του επιδόματος για κάθε κατηγορία (π.χ. έστω ότι ψ1 οι τιμές της βαθμολογίας, πρώτη κατηγορία επιδόματος βαθμολογία $\geq \psi_1$, δεύτερη κατηγορία επιδόματος βαθμολογία $< \psi_1$ και $\geq \psi_2$ κ.ο.κ.).

γ) Συνδυασμό των δύο παραπάνω μεθόδων έτσι ώστε κατά τη διαμόρφωση του κανόνα, πέραν του συνόλου της αριθμητικής βαθμολογίας να λαμβάνεται υπόψη και το ειδικό βάρος των χαρακτηριστικών (Α, Β, Γ, Δ και Ε) από τα οποία διαμορφώνεται αυτή η συνολική βαθμολογία του κάθε κλάδου/ειδικότητας.

Η επιτροπή στην από 21/12/2018 συνεδρίασή της υιοθέτησε το δεύτερο σενάριο βαθμολόγησης και απέδωσε συγκεκριμένες τιμές (όχι εύρος τιμών) σε κάθε έναν από τους γραμματικούς χαρακτηρισμούς (Α,Β,Γ,Δ,Ε) του πίνακα (matrix). Ειδικότερα, ο κάθε γραμματικός χαρακτηρισμός αντιστοιχίστηκε με τις εξής τιμές: Α = 24, Β = 8, Γ = 3, Δ = 1, Ε = 0. Είναι προφανές ότι υψηλότερη βαθμολογία αντιστοιχίζεται με υψηλότερο βαθμό επικινδυνότητας και νοσηρότητας. Η εκθετικότητα της παραπάνω κλίμακας (κάθε τιμή μεγαλύτερη του διπλάσιου της αμέσως επόμενης) είναι επιλογή

³ Σε μια μέτρηση διαφόρων επιπέδων δεν ενδιαφέρει μόνο η μέση τιμή, αλλά και η ύπαρξη ακραίων τιμών και ο βαθμός συγκέντρωσής τους σε όλο το φάσμα της μέτρησης.

⁴ Η αντιστοίχιση των χαρακτηριστικών με αριθμητικές τιμές θα πρέπει να υπακούει σε μια λογική συνέπεια

της Επιτροπής. Οι μεγάλοι βαθμοί στις υψηλότερες επικινδυνότητες επιτρέπουν πολύ καλύτερη διαφοροποίηση της συνολικής επικινδυνότητας μεταξύ των επαγγελματών.

Όπως έχει σημειωθεί, για την υπαγωγή των ειδικοτήτων/κλάδων και χώρων εργασίας στα κριτήρια, πηγή δεδομένων για την Επιτροπή αποτέλεσε μια ενοποιημένη βάση δεδομένων η οποία δημιουργήθηκε με τη συνεργασία της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών (ΕΑΠ) και του Υπουργείου Εσωτερικών (Απογραφή). Στη βάση αυτή, όπου περιλαμβάνονταν οι δικαιούχοι κατά κλάδο, ειδικότητα και ύψος καταβαλλόμενου επιδόματος, παρατηρήθηκαν κάποια προβλήματα που δυσχέραιναν το έργο της Επιτροπής. Για παράδειγμα, σε πολλές περιπτώσεις ίδιες ειδικότητες εμφανίζονταν γραμμένες με πολλούς διαφορετικούς τρόπους γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό του πλήθους των ειδικοτήτων προς βαθμονόμηση. Επίσης, αρκετές φορές στο πεδίο όπου έπρεπε να αναγράφεται ο κλάδος / ειδικότητα του δικαιούχου, υπήρχε η ένδειξη «μηδέν» ή φράσεις όπως: «δεν υπάρχει τιμή», «δεν εντάσσονται σε ειδικότητα» κ.α. με αποτέλεσμα η επιτροπή να μην μπορεί να βαθμολογήσει τους συγκεκριμένους δικαιούχους. Επιπροσθέτως, παρατηρήθηκε ότι σε πολλές περιπτώσεις πληροφορίες, οι οποίες προέρχονται από την Απογραφή, δεν ήταν επικαιροποιημένες δηλαδή δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματική υπηρεσιακή κατάσταση του υπαλλήλου, ή αφορούσαν σε ειδικότητες που έχουν καταργηθεί.

Πέραν αυτών, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν εμφανιζόταν στη βάση δεδομένων το καταβαλλόμενο επίδομα με ένα από τα ισχύοντα ποσά, λόγω αναδρομικών πληρωμών ή περικοπών, αλλά με κάποιο πολλαπλάσιο ή υποπολλαπλάσιό του, αλλοιώνοντας την πληροφορία της ισχύουσας κατάστασης και ιδιαίτερας της ορθής κατανομής των δικαιούχων στις ισχύουσες κατηγορίες επιδόματος.

Τελικά, το σύνολο των κλάδων / ειδικοτήτων κατατάχθηκε σε μία ενιαία κλίμακα αναλόγως της συνολικής τους βαθμολογίας. Το εύρος των βαθμολογιών που αποδόθηκαν στις διάφορες ειδικότητες κυμάνθηκε από τις έξι έως τις εκατόν δέκα πέντε μονάδες.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι για την επιτυχή έκβαση της μεταρρύθμισης του πλαισίου χορήγησης του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας προτείνεται, μετά την υποβολή του παρόντος και την ολοκλήρωση του 3ου παραδοτέου, η επανασύσταση της Διυπουργικής Επιτροπής για την αναμόρφωση του καθεστώτος χορήγησης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας με τη μορφή **Μόνιμης Διυπουργικής Επιτροπής** για τον δημόσιο τομέα με αντίστοιχη σύνθεση με αυτήν της παρούσας Επιτροπής. Ο μόνιμος χαρακτήρας της Επιτροπής εγγυάται την με αντικειμενικό τρόπο εφαρμογή της μεθοδολογίας και των κριτηρίων υπαγωγής

στους βλαπτικούς παράγοντες, την εναρμονισμένη και ομοιόμορφη αντιμετώπιση όλων των κλάδων/ειδικοτήτων στο διηνεκές και όχι μόνο των σημερινών δικαιούχων ή των ήδη διεκδικούντων, την οικοδόμηση τεχνογνωσίας και εμπειρίας σε ένα διυπουργικό όργανο με τη συμμετοχή και ενός ανεξάρτητου φορέα, ώστε να καθίστανται εφικτές και δόκιμες οι αναγκαίες προσαρμογές, όπως αυτές κάθε φορά υπαγορεύονται από μεταβολές:

- στο θεσμικό πλαίσιο: εφαρμογή του εκάστοτε νομοθετικού πλαισίου και της Εθνικής στρατηγικής για την Υγεία και την Ασφάλεια στην εργασία στον Δημόσιο Τομέα, επικείμενη αλλαγή του κλαδολογίου, ειδικοτήτων και κλάδων
- στην εφαρμογή μέτρων πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου στον Δημόσιο Τομέα (εκπόνηση εκτιμήσεων επαγγελματικού κινδύνου σε όλους τους χώρους απασχόλησης υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, σύσταση και ανάπτυξη υπηρεσιών Υγείας και Ασφάλειας και Ιατρικής της Εργασίας στους φορείς του Δημόσιου Τομέα με επαρκή στελέχωση επιστημονικού προσωπικού όπως Ιατρών Εργασίας και Τεχνικών Ασφαλείας για την επίβλεψη της Υγείας των εργαζομένων, την πρόληψη των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία και των εργατικών ατυχημάτων)
- στα επιστημονικά δεδομένα: υλοποίηση νέων μελετών, όπως εκτιμήσεις επαγγελματικού κινδύνου, κλαδικές μελέτες και μελέτες από τη διεθνή βιβλιογραφία
- στις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις ελληνικές και ευρωπαϊκές (όπως π.χ. το πδ 102/2020)
- στις πραγματικές συνθήκες άσκησης των δραστηριοτήτων/αρμοδιοτήτων που συνδέονται με το επίδομα.

Z. ΣΕΝΑΡΙΑ

Στην ισχύουσα κατάσταση το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας καθορίζεται σε πέντε διαφορετικές κατηγορίες.

ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ*
Α	150	91.727
Β	105	2.861
Γ	70	6.444
Δ	35	1.306

Ε	30	393
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ		344.641
ΣΥΝΟΛΑ		447.372
*Με την επιφύλαξη των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο		

Από τον παραπάνω πίνακα συνάγεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων (σε ποσοστό περίπου 90% επί των δικαιούχων – 20% επί του συνόλου) κατανέμεται στην πρώτη (υψηλότερη) κατηγορία του επιδόματος, ενώ στις υπόλοιπες κατηγορίες κατατάσσεται ένας μικρός αριθμός δικαιούχων. Προς άρση των στρεβλώσεων της υπάρχουσας κατάστασης η επιτροπή υποβάλλει τα παρακάτω δύο σενάρια καταβολής του εν λόγω επιδόματος.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΠΡΩΤΟ

Με το πρώτο σενάριο οι πέντε κατηγορίες του επιδόματος συγχωνεύονται σε τρεις. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται οι κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία άνω των εβδομήντα (70) μονάδων. Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία από πενήντα (50) έως εξήντα εννέα (69) μονάδες και στην τρίτη κατηγορία εντάσσονται οι κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία από τριάντα πέντε (35) έως σαράντα εννέα (49) μονάδες. Κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν συνολική βαθμολογία έως τριάντα τέσσερις μονάδες εξαιρούνται της καταβολής του επιδόματος. Η Επιτροπή αποδέχθηκε ότι η διαφορετικότητα του εύρους της βαθμολογίας των κατηγοριών δικαιολογείται απολύτως από τη μη-γραμμικότητα της κλίμακας βαθμολόγησης, η οποία δικαιολογεί μεγαλύτερο εύρος στην υψηλότερη κατηγορία.

1° ΣΕΝΑΡΙΟ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	ΟΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ
Α	115-70	170	61.338
Β	69-50	100	17.940
Γ	49-35	70	34.966
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	34-0		333.128

ΣΥΝΟΛΑ			447.372

Με το παραπάνω σενάριο υπάρχει έντονη ανακατανομή των δικαιούχων ανάμεσα στις κατηγορίες του επιδόματος με αποτέλεσμα στην πρώτη κατηγορία να εντάσσεται πλέον περίπου το 54%, των δικαιούχων του επιδόματος (14% επί του συνόλου). Το γεγονός αυτό δίνει τον δημοσιονομικό χώρο για αναπροσαρμογή του ύψους του επιδόματος, προκειμένου να σηματοδοτηθεί η σημαντικότητα της μεταρρύθμισης και να αμβλυνθούν τυχόν μισθολογικές επιπτώσεις. Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται στο ποσό των 170€ για την πρώτη κατηγορία, 100€ για την δεύτερη κατηγορία και 70€ για την τρίτη. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η σημερινή κατανομή του πλήθους των δικαιούχων ανά κατηγορία και ύψος επιδόματος, καθώς επίσης και η κατανομή τους στις νέες κατηγορίες επιδόματος. Τέλος, το δημοσιονομικό κόστος εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου ανέρχεται στο ποσό των 176 εκ. περίπου, πλέον εργοδοτικών εισφορών.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΠΡΩΤΟ			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΙΣΧΥΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΕΝΑΡΙΟΥ
A 150 €	91.727	A 170 €	53.327
		B 100 €	11.256

		Γ 70 €	17.095
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	10.049
Β 105 €	2.861	Α 170 €	9
		Β 100 €	1.610
		Γ 70 €	14
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	1.228
Γ 70 €	6.444	Α 170 €	257
		Β 100 €	991
		Γ 70 €	1.701
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	3.495
Δ 35 €	1.306	Α 170 €	73
		Β 100 €	144
		Γ 70 €	549
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	540
Ε 30 €	393	Α 170 €	42
		Β 100 €	124
		Γ 70 €	153
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	74
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	344.641	Α 170 €	7.630
		Β 100 €	3.815
		Γ 70 €	15.454
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	317.742
ΣΥΝΟΛΟ	447.372		447.372

ΣΕΝΑΡΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Στο δεύτερο σενάριο καθορίζεται διαφορετικό εύρος για τη βαθμολογία των προτεινομένων κατηγοριών. Οι πέντε κατηγορίες του ισχύοντος επιδόματος συγχωνεύονται σε τέσσερις. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται οι κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία άνω των ενενήντα (90) μονάδων. Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία από εβδομήντα (70) έως ογδόντα εννέα (89) μονάδες, στην τρίτη κατηγορία εντάσσονται οι

κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία από πενήντα πέντε (55) έως εξήντα εννέα (69) μονάδες και στην τέταρτη από τριάντα πέντε (35) έως πενήντα τέσσερα (54). Κλάδοι / ειδικότητες που συγκέντρωσαν συνολική βαθμολογία έως τριάντα τέσσερις μονάδες εξαιρούνται της καταβολής του επιδόματος.

2° ΣΕΝΑΡΙΟ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	ΟΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ
A	115-90	180	41.778
B	89-70	150	19.560
Γ	69-55	100	11.773
Δ	54-35	70	41.133
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	34-0		333.128
			447.572

Στην περίπτωση αυτή ισχύει η ανακατανομή των δικαιούχων ανάμεσα στις κατηγορίες και η συνακόλουθη εξοικονόμηση πόρων για τον επανακαθορισμό του ύψους του επιδόματος στις διαφορετικές κατηγορίες. Επιπλέον, επειδή το σύστημα διαφοροποιεί περαιτέρω τις κατηγορίες, πριμοδοτούνται περαιτέρω οι κλάδοι και οι ειδικότητες που χαρακτηρίζονται από τη μεγαλύτερη επικινδυνότητα. Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται στο ποσό των 180€ για την πρώτη κατηγορία, 150€ για τη δεύτερη κατηγορία, 100€ για την τρίτη και 70€ για την τέταρτη κατηγορία. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η σημερινή κατανομή του πλήθους των δικαιούχων ανά κατηγορία και ύψος επιδόματος, καθώς επίσης και η κατανομή τους στις νέες κατηγορίες επιδόματος. Τέλος, το δημοσιονομικό κόστος εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου ανέρχεται στο ποσό των 174 εκ. περίπου, πλέον εργοδοτικών εισφορών.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΙΣΧΥΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΕΝΑΡΙΟΥ
A 150 €	91.727	A 180 €	36.762
		B 150 €	16.565
		Γ 100 €	8.735
		Δ 70 €	19.616
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	10.049

Β 105 €	2.861	Α 180 €	4
		Β 150 €	5
		Γ 100 €	15
		Δ 70 €	1.609
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	1.228
Γ 70 €	6.444	Α 180 €	108
		Β 150 €	149
		Γ 100 €	572
		Δ 70 €	2.120
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	3.495
Δ 35 €	1.306	Α 180 €	17
		Β 150 €	56
		Γ 100 €	28
		Δ 70 €	665
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	540
Ε 30 €	393	Α 180 €	18
		Β 150 €	24
		Γ 100 €	9
		Δ 70 €	268
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	74
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	344.641	Α 180 €	4.869
		Β 150 €	2.761
		Γ 100 €	2.414
		Δ 70 €	16.855
		ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	317.742
ΣΥΝΟΛΟ	447.372		447.372

Η. ΠΡΟΤΑΣΗ

Η Διευπουργική Επιτροπή καταλήγει ομόφωνα στην υιοθέτηση των διαλαμβανομένων στην παρούσα τελική γνωμοδότηση, στην οποία περιλαμβάνονται:

-η υπαγωγή των ειδικοτήτων / κλάδων που εργάζονται σε διάφορους χώρους εργασίας του δημοσίου τομέα στα προσδιορισμένα από το πρώτο πόρισμα κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τα περιγράμματα θέσεων εργασίας, όπου αυτά υπάρχουν, και

τον βαθμό και τη συχνότητα έκθεσης στους παράγοντες με τους οποίους συνδέονται τα εν λόγω κριτήρια,

-κοστολογημένα σενάρια καθορισμού του επιδόματος

-μετεξέλιξη της Επιτροπής σε Διαρκή Διυπουργική Επιτροπή.

-παροχή περαιτέρω οδηγιών από τους συναρμόδιους Υπουργούς αναφορικά με την υλοποίηση συγκεκριμένου σεναρίου προκειμένου να εκδοθεί η προβλεπόμενη Υπουργική απόφαση.

Παραρτήματα

1. Αντίγραφο της από 29/5/2018 προκαταρκτικής γνωμοδότησης της Επιτροπής
2. Κατανομή δικαιούχων ανά Υπουργείο (με την επιφύλαξη της σύνθεσης της κυβέρνησης κατά τον Νοέμβριο 2018)

Υπόμνημα

Στην παρούσα γνωμοδότηση επισυνάπτεται υπόμνημα των μελών κ. Βασιλείου Διαμαντόπουλου και Μαρίας-Λεμονιάς Τσαντίδου, το οποίο εγκρίθηκε κατά πλειοψηφία στην τελευταία συνεδρίαση της επιτροπής.

ΠΡΩΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

A	61.338
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	4.034
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	823
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	650
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	4.919
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	274
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	24
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.748

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	3.499
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	39.943
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	5.421
B	17.940
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	96
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	91
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	195
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	387
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	127
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	334
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	422
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	35
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	11
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	1.080
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	496
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	6.199
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	51
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	27
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	7.250
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.136
Γ	34.966
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	1
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	12
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	1
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	40
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	29
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	681
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	187
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ	100
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	403
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	389
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	23.114
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	49
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	6
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	580
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	327
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	42
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.753
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	4
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	4.850
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.384
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	8
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	333.128
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	307
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	705
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	537
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	725
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	321
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	1.259
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	918
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	69
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	3.186
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	7.654
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ	955
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	4.174
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	498

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	14.573
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	75.125
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	29
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	327
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	634
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1.747
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	17.232
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	160.311
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	1.708
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	5.880
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	694
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	459
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	24.572
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	8.120
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	409
ΣΥΝΟΛΟ	447.372

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

A	41.778
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	2.219
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	518
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	1.634
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	3.499
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	33.905
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	3
B	19.560
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	1.815
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	305
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	650
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	3.285
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	274
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	24
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.748
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	6.038
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	5.418
Γ	11.773
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	7
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	2
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	5
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	33
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	8
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	840
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	344
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	2.345
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	51
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	7.015
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.121
Δ	41.133
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	96
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	92
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	197
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	392
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	126
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	369

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	450
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	683
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	190
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ	100
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	643
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	541
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	26.968
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	50
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	6
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	580
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	327
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	44
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.780
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	4
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	5.085
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.399
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	8
ΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	333.128
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	307
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	705
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	537
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	725
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	321
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	1.259
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	918
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	69
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	3.186
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	7.654
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ	955
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	4.174
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	498
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	14.573
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	75.125
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	29
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	327
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	634
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1.747
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	17.232
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	160.311
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	1.708
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	5.880
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	694
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	459
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	24.572
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	8.120
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	409
ΣΥΝΟΛΟ	447.372

